

KTE-notat 55/2008

Til:	Olje- og energidepartementet		Middelthuns gate 29
Fra:	for Nils Henrik Johnson	Sign.: <i>Lars Halvorsen</i>	Postboks 5091 Majorstua 0301 OSLO
Ansvarlig:	Arne Olsen	Sign.: <i>Arne Olsen</i>	Telefon: 22 95 95 95 Telefaks: 22 95 90 00 E-post: nve@nve.no Internett: www.nve.no
Dato:	15 DES 2008		
Vår ref.:	NVE 200704080-80		
Arkiv:	511		Org. nr.: NO 970 205 039 MVA
Kopi:	Havsul I AS og klagerne		Bankkonto: 7694 05 08971

Havsul I AS – Havsul I vindkraftverk i Sandøy kommune og 132 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Nyhamna transformatorstasjon i Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke - Sammenfatning og vurdering av klager på NVEs konsesjonsvedtak

Innhold

1 KONKLUSJON	1
2 INNLEDNING	2
3 SAMMENFATNING AV INNKOMNE KLAGER	2
4 NVES VURDERING AV INNKOMNE KLAGER	5
4.1 SKJØNNSUTØVELSE OG NVES ROLLE I KONSESJONSBEHANDLINGEN	5
4.2 FUGL	5
4.3 LANDSKAP OG VISUELLE VIRKNINGER	6
4.4 GARANTI FOR FJERNING TURBINER VED NEDLEGGELSE	6
4.5 ØKONOMI	7
4.6 LUFTLEDNING ELLER KABEL OVER GOSSEN	8
4.7 FLYTTING AV LANDTAK FOR SJØKABEL	8
4.8 ANDRE FORHOLD	9
5 NVES OPPSUMMERING	9

1 Konklusjon

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) fattet den 24.6.2008 vedtak om å gi Havsul I AS konsesjon for å bygge og drive Havsul I offshore vindkraftverk i Sandøy kommune og en 132 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Nyhamna transformatorstasjon i Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke. NVE har mottatt syv klager på vedtaket. NVE kan ikke se at det er

fremkommet nye vesentlige forhold i klagen som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 24.6.2008.

2 Innledning

NVE fattet den 24.6.2008 vedtak om å gi konsesjon til Havsul I AS om å bygge og drive Havsul I offshore vindkraftverk på inntil 350 MW og en 132 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Nyhamna transformatorstasjon i Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke.

Konsesjonsbehandling etter energiloven er en avveining mellom tekniske og økonomiske forhold og miljøvirkninger i vid forstand. Dersom et omsøkt anlegg ansees å være til større fordel for samfunnet enn ulempe, kan det meddeles konsesjon etter energiloven. I konsesjonsbehandlingen må mange forhold veises opp mot hverandre. Alle vesentlige forhold som kommer frem gjennom konsesjonsprosessen vurderes og tas hensyn til ved skjønnsutøvelsen.

Følgende har påklaget NVEs konsesjonsvedtak vedrørende Havsul I vindkraftverk:

- Aksjonsgruppa mot Havsul i Sandøy kommune
- Norsk Ornitologisk Forening
- Aukra kommune
- Nordmøre og Romsdal friluftsråd
- Nyland Grendalag v/ Magne Beøy
- Alf Idar Småge m.fl
- Tormod Nerbø

NVE har for noen av klagen gitt utsatt klagefrist og samtlige klager anses mottatt innen den fristen NVE har satt.

I dette notatet har NVE sammenfattet klagen, og kommentert de vesentligste klagegrunnene som er fremsatt. Havsul I AS har kommentert klagen i brev av 24.9.2008 og e-post av 30.9.2008. NVE viser til KTE-notat 25/2008 Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008 for oppsummering av saksbehandlingsprosessen, sammenfatning av innkomne merknader og NVEs vurderinger av det planlagte prosjektet.

NVE har tidligere avvist to klager, fra Bjørn Olsson og Rune Breivik, og viser i den forbindelse til vårt brev til Olje- og energidepartementet av 9.9.2008.

3 Sammenfatning av innkomne klager

Aksjonsgruppa mot Havsul i Sandøy kommune skriver i brev av 14.7.2008 at konsesjonen bør trekkes tilbake med utgangspunkt i vurderinger knyttet til prosjektets økonomi, folkets mening, landskap og visuelle virkninger og de mener at Havsul I fremstår som et prøveprosjekt med mange kjente skadevirkninger. Alternativt mener aksjonsgruppa at konsesjonens vilkår vedrørende detaljplan for nedleggelse og bankgaranti må endres slik at dette foreligger før igangsettelse av tiltaket.

Når det gjelder økonomi viser aksjonsgruppa til at kostnadene per kWh er anslått til 74 øre/kWh og de mener at statlige ressurser må styres dit samfunnet får mest igjen. Aksjonsgruppa mener at det i søknaden er lagt frem et urealistisk bilde av økonomien i prosjektet og stiller seg uforstående til at dette har gitt støtte politisk lokalt og sentralt, og at det også har medført konsesjon fra NVE.

Aksjonsgruppa viser videre til at 427 av 1000 stemmeberettigede i Sandøy skrev seg på et opprop mot prosjektet og mener at det er grunn til å hevde at folkets syn er et annet enn politikernes syn. Når det gjelder visuelle virkninger viser aksjonsgruppa til at det kun er en liten del av vindkraftverket som er flyttet. Ifølge aksjonsgruppa vil sektoren av ødelagt horisont fra Harøya og Finnøya bli den samme.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) påklager NVEs vedtak i brev av 21.8.2008. NOFs begrunnelse for klagen er oppsummert følgende:

1. Vindkraftverket ligger omgitt av og grenser dels opp mot områder med verneverdi.
2. Vindkraftverket ligger inntil naturverdier som det er en nasjonal målsetting å ivareta. Dette gjelder spesielt for inngrepsfrie områder og områder som er viktige for å opprettholde biologisk mangfold.
3. Vindkraftverket dekker et område som til alle tider har vært et meget viktig fødesøkområder for sjø- og vannfugler, både i hekketid, under trekket og i vinterhalvåret.
4. Havsul I vil sammen med Haram vindpark dekke et tverrsnitt på 10 km av et viktig trekk langs norskekysten.
5. Vindkraftverket bryter med det internasjonalt anerkjente tiltaket for å unngå store, negative følger av vindkraftutbygging, nemlig å unngå samlokalisering av vindkraftverk og områder med stor verdi for fugl.

NOF er av den oppfatning at kravene for vurdering av nye konsesjonstildelinger for vindkraftverk må være at de til en hver tid bygger på den kunnskap og de erfaringer som er gjort andre steder. De mener at det for Norges del må være selvinnslysende at erfaringene fra vindkraftverket på Smøla må legges til grunn, sammen med den nyeste, internasjonale kunnskapen. Det påpekes at Smøla fremheves, både nasjonalt og internasjonalt, som et klassisk eksempel på hvordan lokalisering av vindkraftverk ikke skal gjøres.

NOF mener at det konsesjonsgitte vindkraftverket på Haramsøya og det nærliggende området for Havsul I i Sandøy kommune er et nytt eksempel på at konsesjonsmyndighetene ikke er i stand til å vurdere denne type spørsmål og fortsetter en lokalisering av vindkraftverk som på mange måter bare forsterker den feillokaliseringen som ble etablert på Smøla.

NOF peker videre på at NVE i sine vurderinger på nytt legger stor vekt på rødlistebegrepet, blant annet eksemplifisert med av havørna er tatt av denne lista. NOF vil fremheve at dette ikke skyldes endringer i den forvaltningsmessig status til arten, men er et resultat av nye, faglige kriteriesett. NOF påpeker også at havørna fortsatt er på den globale rødlista. Norge har derfor et spesielt, internasjonalt forvaltningsansvar for denne arten som for mange andre arter som kan stå i faresona ved vindkraftutbygging, bl.a. hubro. NOF sier videre at Norge har forpliktet seg til å ivareta havørn og flere andre arter gjennom internasjonale avtaler og konvensjoner, herunder Bernkonvensjonen, Bonnkonvensjonen og biodiversitetskonvensjonen

Etter NOFs vurdering er det ut fra de kommentarer og vurderinger som er gitt av NVE i begrunnelsen for konsesjonsvedtaket, særlig det som imøtegår andre fagmyndigheters uttalelser og vurderinger, grunn til å stille spørsmål ved konsesjonsmyndighetens kompetanse når det gjelder naturfaglige sider ved konsesjonssaken. Etter NOFs mening eksponeres det åpenbar, manglende kunnskap og oppdatering på flere viktige felt. Dette understreker det NOF har hevdet også i tidligere saker, at ansvaret for vurdering og konklusjoner rundt disse temaene må ligge til de fagmyndigheter som skulle være selvsagte, altså miljø- og naturfagmyndighetene.

NOF mener det må være et krav at både det konsesjonsgitte vindkraftverket Havsul I og de øvrige konsesjonsgitte og planlagte vindkraftverkene vurderes på nytt ut fra oppdatert kunnskap, både når det gjelder naturverdier med tilhørende dyre- og fugleliv, verdiene av vår kystnatur i en helhet, og når det gjelder erfarte og forventede miljøeffekter. NOF krever den kunnskap og de erfaringer som nå innhentes andre steder i vårt land, blir benyttet, og det må være et like selvsagt krav at den samlede og mest oppdaterte kunnskap som også finnes internasjonalt, blir lagt til grunn for en klagebehandling.

Foreningen vil forbeholde seg muligheten til å oversende supplerende og utfyllende kommentarer senere.

Aukra kommune har i formannskapsmøte 8.9.2008 vedtatt å klage på vedtaket om Havsul I hva gjelder kraftoverføringen over Gossen. Formannskapets vedtak er som følger:

- *Aukra kommune ber om at linjetraséen inn til trafostasjon på Nyhamna vert lagt i jord. Dette fordi jordkabelen må sjåast som ein del av anlegget og ikkje som eit reint overføringsnett.*
- *Plassering av jordkabel skal fastsetjast i nært samarbeid med kommunen. Det er andre traséar over Gossen som må utgreiast og som vil gje betre resultat både for miljøet og prosjektet. Eventuelle utgifter til tekniske kartleggingar eller faktiske anleggskostnadar kan vere aktuelt for kommunen å bidra med.*
- *Ordførar og Rådmann får mynde til å forhandle vidare i saken på vegne av kommunen. Kommunestyret skal godkjenne ein evt. sluttavtale.*

Nordmøre og Romsdals friluftsråd klager i e-post av 15.7.2008 med utvidet begrunnelse i brev av 4.9.2008. Friluftsrådet klager på vedtaket som angår to forhold:

- Det ønskes sjøkabel direkte til Juvika/Nyhamna, slik at en unngår kraftledning over Gossen.
- Det ønskes endring av konsesjonens vilkår nr 10 vedrørende garanti for nedleggelse. Friluftsrådet mener at det ved oppstart av anlegget bør fremlegges økonomisk garanti for fjerning av anlegget ved nedleggelse.

Friluftsrådet konkluderer med at vindturbiner i gruntområdene langs kysten er lite ønskelig og en forsøpling av kysten.

Nyland grendalag v/ Magne Beøy klager i brev av 23.7.2008 på konsesjonens vedtak som gjelder luftledning over Gossen. Grendalaget mener at en ledning i luft vil være svært dominerende i landskapet og mener en jordkabel vil være et bedre alternativ.

Alf Idar Småge, Asbjørn I Eikrem, Olaus Småge og Inge Magne Småge er grunneiere på gnr 4 / bnr 7, 8, 9 og 14 og klager på vedtaket om luftledning over Gossen i e-post av 12.7.08. Utvidet begrunnelse er sendt inn ved e-post av 28.7.2008. Klagerne mener at anleggskonsesjonen ikke er presis på hvor overgang mellom sjøkabel og luftledning skal være. De mener at kabelmast i landskapsrommet og bukta som kabelen trekkes i land på vil forringe naturopplevelsen i området. Klagerne er også uenig i konseskvensutredningens beskrivelse av at luftledning vil bli lite synlig for bebyggelse på Småge og viser til mastenes dimensjoner. Klagerne mener videre at det bør vurderes et nytt område for landtak av sjøkabel og viser til området Kvalvågen som ligger ca 500 meter sør for Småge.

Tormod Nerbø er grunneier på Gossen (gnr 12/bnr 1) og klager i brev av 18.7.2008 over valg av løsning for fremføring av kraft over Gossen. Han mener at kabel er den beste løsningen og viser til at for de som bor i området vil luftledning medføre at de yter en høyere pris for fellesgodene enn andre.

Han mener at dersom det finnes måter som kan redusere ulempene, så må storsamfunnet ta merkostnadene for det.

4 NVEs vurdering av innkomne klager

NVE har mottatt syv klager vedrørende konsesjonsvedtak for Havsul I vindkraftverk. To klager, fra Norsk Ornitologisk Forening og Aksjonsgruppen mot Havsul i Sandøy kommune, gjelder vedtaket som angår vindkraftverket. En klage, fra Nordmøre og Romsdal friluftsråd gjelder både vilkår knyttet til vindkraftverket og kraftoverføringen. Fire klager; fra Aukra kommune, Nyland grendalag, Alf Idar Småge m.fl (grunneiere) og Tormod Nerbø (grunneier) gjelder kun selve kraftoverføringen.

NVE kommenterer de anførte klagegrunnene tematisert. NVE har kommentert de forhold som er vurdert til å ha betydning for klagebehandlingen. NVE kommenterer først de anførsler som gjelder selve vindkraftverket (4.1-4.4), deretter forhold som gjelder kraftoverføringen til Nyhamna (4.5-4.6).

4.1 Skjønnsutøvelse og NVEs rolle i konsesjonsbehandlingen

NOF mener det er grunn til å stille spørsmål ved NVEs kompetanse når det gjelder naturfaglige sider ved konsesjonssaken, da NVE i begrunnelsen for konsesjonsvedtaket imøtegår andre fagmyndigheters uttalelser og vurderinger. Etter NOFs mening eksponeres det åpenbar, manglende kunnskap og oppdatering på flere viktige felt. Dette understreker i følge NOF det foreningen har hevdet også i tidligere saker, at ansvaret for vurdering og konklusjoner rundt disse temaene må ligge til de fagmyndigheter som skulle være selvsagte, altså miljø- og naturfagmyndighetene.

NVE konstaterer at NOF stiller spørsmålsteget ved NVEs naturfaglige kompetanse og viser til at NVE går i mot andre fagmyndigheters uttalelser og vurderinger. Det siste medfører ikke riktighet når det gjelder Havsul I. NVE har i denne saken gjort sammenfallende vurderinger med miljømyndighetenes anbefalinger (DN, Riksantikvaren og Møre og Romsdal fylke) når det gjelder om det skal gis konsesjon eller ikke og på hvilken måte dette skal gjøres. Både Direktoratet for naturforvaltning og Møre og Romsdal fylke ved areal- og miljøvernavdelingen har tilrådd at det kan gis konsesjon for Havsul I basert på naturfaglige vurderinger. NVE har i arbeidet med Havsul I, som er det første bunnfaste offshore vindkraftverket i Norge, lagt stor vekt på å innhente opplysninger og kunnskap om virkninger for blant annet fugl fra andre land. Dette er informasjon som vi antar også NOF besitter og det er derfor noe overraskende at NOF hevder at NVE går i mot fagmyndighetenes uttalelser og ikke baserer vurderingene på oppdatert informasjon. NOF er i sin fulle rett til å være uenige i skjønnsutøvelsen, men NVE finner grunn til å påpeke at NOF her fremmer feilaktige påstander om NVEs bruk av fagmyndighetenes anbefalinger.

4.2 Fugl

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) klager over vedtaket begrunnet i konsekvenser for fugl. NOF viser til at området har stor verdi for fugl og at en konsesjon bryter med prinsippet om å unngå lokalisering i viktige områder for fugl.

NOF påpeker også at Haram vindkraftverk og Havsul II offshore vindkraftverk vil dekke et tverrsnitt på 10 km av den passasjen mellom åpent hav og fastlandsfjella som har noe av de mest konsentrerte fugletrekket langs Norskekysten.

NVE kan imidlertid ikke finne noe faglig grunnlag for at lokaliseringen av de to vindkraftverkene vil skape en vesentlig barriere for fugletrekket langs kysten. Resultater fra forskning, både i Sverige og Danmark, tyder på at fugl på trekk over sjø i stor grad unnviker vindturbiner. NVE legger også til

grunn at det er stor avstand mellom de to vindkraftverkene. Fra den sørvestlige avgrensningen av Havsul I er det mer enn 12 km til de nordvestligste vindturbinene på Haramsfjellet.

NVE er kjent med argumentasjonen fra NOF og har i konsesjonsbehandlingen lagt til grunn at områdene på Mørkekysten har stor betydning for fugl, både på trekk, næringssøk, overvintring og i myteperioder. Dette er informasjon som har vært vurdert av NVE og miljømyndighetene i konsesjonsbehandlingen, og har også vært viktig for vurderingen av samlede virkninger av flere vindkraftverk på Mørkekysten. I den sammenheng viser vi til at mulige virkninger for fugl var et av flere hensyn som gjorde at blant annet konsesjonsøknaden for Havsul II ble avslått. Viktige premisser for de vurderinger som er gjort er konsekvensutredningene og også NOFs egne observasjoner/takseringer som er belyst gjennom høringsuttalelser fra foreningen. For utdypende vurderinger omkring mulige virkninger for fugl viser NVE til notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008. NVE kan ikke se at det i klagen fra NOF fremkommer opplysninger som tilsier at NVE har lagt feil forutsetninger til grunn for vårt konsesjonsvedtak når det gjelder fugl og vindkraft. NVE kan heller ikke se at det i klagen fra NOF er fremkommet nye opplysninger vedrørende fugl og konsekvenser ved etablering av Havsul I som gir grunnlag for å endre vedtaket om å gi konsesjon til Havsul I.

4.3 Landskap og visuelle virkninger

Aksjonsgruppa mot Havsul I i Sandøy kommune skriver i sin klage at det kun er en liten del av vindkraftverket som er flyttet og at sektoren som blir berørt fra Harøya og Finnøya vil være den samme. Aksjonsgruppa mener dette er uholdbart.

Planområdet er flyttet lenger mot nordvest. Dette har medført at avstanden fra nærmeste turbin i sørlige del av vindkraftverket er økt med ca 3 kilometer. Det betyr at nærmeste turbin vil ligge ca 6 kilometer fra bebyggelse både ved Brunvoll og Steinshamn på Harøya og fra Finnøya. Det medfører etter NVEs syn ikke riktighet at sektoren som blir berørt fra Finnøya er den samme. I og med at turbinene i sørlig del av vindkraftverket er flyttet lenger fra Harøya, vil berørt sektor sett fra Finnøya lenger nord bli mindre. Fra Harøya vil berørt visuell sektor være omtrent den samme siden vindkraftverket ligger nordvest for Harøya som er orientert i retning NØ-SV. Hensikten med å flytte planområdet lenger ut er primært å øke avstanden til land og dermed redusere de visuelle virkningene. Videre har flyttingen noen positive virkninger i forhold til viktige fugleområder. NVE viser til vurderinger i bakgrunn for vedtak av 24.6.2008 og mener at det i klagen ikke fremkommer opplysninger om visuelle virkninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak.

4.4 Garanti for fjerning turbiner ved nedleggelse

Aksjonsgruppa mot Havsul I i Sandøy kommune og Nordmøre og Romsdal friluftsråd har klaget over konsesjonens vilkår vedrørende nedleggelse og garanti.

Konsesjonens vilkår nr. 10 lyder som følger:

Nedleggelse

NVE kan stille krav om nedlegging, riving og istandsettelse av området, og garantistillelse for kostnadene forbundet med dette.

Konsesjonær plikter innen det 12. driftsåret av utvidelsen av Havsul I vindkraftverk å oversende NVE et konkret forslag til garantistillelse som sikrer kostnadsdekning for fjerning av turbinene og istandsetting av området ved utløp av driftsperioden, jf energilovforskriften § 3-4 d.

Utgangspunktet for dette spesielle vilkåret som de senere år er inntatt i vindkraftkonsesjoner i medhold av energiloven, er energilovforskriftens § 3-4 b) som setter vilkår om at konsesjonær plikter å fjerne nedlagte anlegg og at NVE kan sette frister og treffe bestemmelser med hensyn til tilbakeføring. Energilovforskriftens § 3-4 b) er et generelt vilkår som gjelder alle anlegg som har konsesjon i medhold av energiloven – ikke bare vindkraftverk.

NVE har funnet det hensiktsmessig å knytte ytterligere vilkår til ovennevnte bestemmelse når det gjelder vindkraftverk. Dette skyldes at en i Norge ikke har erfaring med nedleggelse og opprydning av vindkraftverk. Det er derfor etter NVEs syn hensiktsmessig å innføre et vilkår som konkret spesifiserer at myndighetene har anledning til å også stille krav om økonomisk garantistillelse for nedlegging av anlegg. Videre har NVE fastsatt vilkår om at konsesjonær innen 12. driftsår skal legge frem et konkret forslag til økonomisk garantistillelse for nedlegging i henhold til energilovforskriften § 3-4 d.

Årsaken til at vilkåret om garantistillelse er innført som en ”kan” bestemmelse er at vilkåret skal kunne gjelde for alle konsesjonærer. Vindkraftkonsesjonærer representerer et stort mangfold av selskapstyper og –strukturer, alt fra private prosjektutviklere til store multinasjonale industri- og energikonsern. Dette gjør at det er naturlig å vurdere behovet for garantistillelse forskjellig fra konsesjonær til konsesjonær.

Kravet om fremlegging av konkret forslag til garantistillelse innen 12.driftsår gjelder imidlertid for alle konsesjonærer. Det er i medhold av dette konkrete forslaget at NVE vil vurdere om det skal stilles krav til garanti, jf vilkårets første ledd. Årsaken til at det er stilt krav om at dette skal skje innen 12 driftsår er at dette er omtrent midt i konsesjonsperioden og en da har fått god erfaring med drift. Videre vil det erfaringsmessig være i siste halvdel av driftsperioden at vedlikeholdsutgifter/reinvesteringsutgiftene vil øke. Etter 12. driftsår vil også de fleste vindkraftverk være nedskrevet. Etter NVEs vurdering vil derfor risikoen for nedleggelse/fjerning være størst i siste halvdel av vindkraftverkets konsesjonsperiode.

Havgul AS kommenterer at i et anlegg av en slik størrelse vil kostnader ved fjerning bli regnet inn i prosjektets totale kostnader, noe som gjør at en konkurs vil være lite trolig da ”drivstoffet” – vinden – er gratis.

NVE kan på bakgrunn av ovenstående vurdering ikke se at klagerne anfører grunnlag for å endre NVEs vilkår vedrørende garanti og nedleggelse. Etter NVEs vurdering vil vilkår i energilovforskriften og i selve anleggskonsesjonen sikre at det stilles nødvendige midler til rådighet for fjerning av anlegget når det legges ned.

4.5 Økonomi

Aksjonsgruppa mot Havsul I i Sandøy kommune mener at havbasert vindkraft er betydelig mer kostbart enn landbasert vindkraft og bør tilsi at offentlige subsidier bør gis der en får mest i igjen pr kWh. Aksjonsgruppa mener også at konsesjonær legger frem et urealistisk bilde av økonomien i prosjektet, som blant annet har bidratt til politisk støtte lokalt og konsesjon fra NVE. Aksjonsgruppa mener at økonomi ved havbasert vindkraft er et moment som bør tilsi at det ikke bør gis konsesjon.

Nordmøre og Romsdal friluftsråd har også i sin klage knyttet kommentar til behov for offentlige subsidier uten at det er anført som en eksplisitt klagegrunn til Havsul I.

Havgul AS skriver i sin kommentar at en vurdering av hva som gir samfunnsøkonomisk mening må inkludere hva som er ønsket av samfunnet og alternative kostnader. Det vises til at Havsul I er et tiltak som kan bidra til å redusere kraftkrisen i regionen. Det vises i den sammenheng til at landbaserte vindkraftverk i Møre og Romsdal ikke kan løse de energiutfordringene regionene har og at NVE har

avslått konsesjonssøknaden til gasskraftverk i Fræna. Det vises videre til at i kraftsystemutredningen fra Istad Nett AS pekes det på havbasert vindkraft for å gi balanse i regionen i 2015. Når det gjelder konkrete beregninger av økonomi for Havsul I prosjektet, så skriver Havgul AS at en studie utført for eierne av Havsul II har vist at kostnader for dette anlegget er lavere enn forventede kostnader for andre havbaserte vindkraftverk. Årsaken til dette er primært kortere avstand til land. Havgul AS viser til at nevnte studie og bakgrunnsmateriale er oversendt NVE som en del av konsesjonsbehandlingen.

NVE legger til grunn i begrunnelsen for vårt konsesjonsvedtak at havbasert vindkraft i dag er mer kostnadskrevende enn landbasert vindkraft. Samtidig har NVE lagt til grunn at Havsul I vil gi et betydelig bidrag til ny produksjon i et området som har en anstrengt kraftforsyning og at etablering av konvensjonell havbasert vindkraft i Norge vil gi viktig kompetanse med tanke på senere utvikling av havbasert vindkraft lenger fra land og andre havbaserte prosjekt i Norge. Dette er viktige moment, sammen med vurderinger av virkninger for allmenne og private interesser, som har inngått i grunnlaget for NVEs avgjørelse om å gi konsesjon til Havsul I.

NVE kan ikke se at klagernes anførsler endrer de vurderingene som NVE har lagt til grunn vedrørende økonomi i konsesjonsvedtaket for Havsul I.

4.6 Luftledning eller kabel over Gossen

Aukra kommune, Nyland grendalag og Tormod Nerbø klager over vedtaket om luftledning og ønsker at kraftoverføringen legges som jordkabel fra Småge til Nyhamna. Klagene begrunnes med estetiske ulemper ved luftledning. Aukra kommune skriver i sin klage at ledningen må ses på som en del av anlegget og ikke et rent overføringsnett. Aukra kommune skriver videre at de vil kunne bidra med anleggsbidrag dersom ledningen legges som kabel.

Havgul I kommenterer klagen fra Aukra kommune i brev av 24.9.2008. Her konkluderer Havgul med at de oppfatter at det som kommunen anfører alt er vurdert. De mener at dersom kommunens vedtak er å forstå som at kommunen vil dekke merkostnader ved kabel for å ivareta estetiske forhold, så bør dette klarlegges direkte med tiltakshaver og NVE.

NVE kan ikke se at det i klagene fra Aukra kommune, Nyland grendalag og Tormod Nerbø er fremkommet noen nye opplysninger som skulle tilsi at det skal gjøres andre vurderinger av det som ligger til grunn vedrørende luftledning eller kabel i notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008, avsnitt 11.2.3. Her konkluderes det med at det i henhold til gjeldende forvaltningsstrategi for kabel og luftledning ikke er grunnlag for å gi konsesjon for kabel etter alternativ K2 eller K3. Når det gjelder kostnadsdekning av kabel på Gossen vil NVE ta stilling til det når konkrete avtaler eventuelt foreligger.

4.7 Flytting av landtak for sjøkabel

Alf Småge m.fl klager over konsesjonsgitt ilandføringspunkt og ønsker at landtak for kabel flyttes til Kvalvågen som ligger ca 500 meter fra konsesjonsgitt ilandføring ved Småge. De begrunner dette med at ilandføring/master ved Småge vil gi estetiske ulemper og forringe naturopplevelsen.

Havgul AS sier i brev av 24.9.2008 at ved å legge ledningen lavere enn bebyggelse vil den bli mindre eksponert. Havgul skriver videre at de ikke kan se at Kvalvågen er et bedre ilandføringspunkt. De mener at nærføring til kloakkledning i Smågevågen ikke er en ulempe, men en fordel da inngrepene blir samlet. Ilandføring ved Kvalvågen gir 7-800 meter lenger sjøkabeltrasé og dermed økte kostnader. Det vises også til at nye grunneiere vil bli berørt. Havgul viser til at det er omsøkt et kombinasjonsalternativ med jordkabel på ca 1500 meter.

Nordmøre og Romsdal friluftsråd klager over ilandføring og trasé over Gossen og ønsker at sjøkabelen trekkes på nordsiden av Gossen og føres i land i området ved Juvika og derfra i kabel til transformatorstasjon på Nyhamna for å unngå ledning over land fra Småge.

Havgul AS viser i e-post av 30.9.2008 til at et alternativ med sjøkabel direkte til Nyhamna ikke er omsøkt, og viser til nærmere vurderinger av kabel og luftledninger i brev av 24.9.2008.

Når det gjelder flytting av ilandføringspunkt fra Småge til Kvalvågen kan ikke NVE se at det ut fra informasjon i klage og kommentar fra tiltakshaver skulle være åpenbare fordeler med å flytte ilandføringspunktet. En flytting vil medføre lenger kabel og økte kostnader. Når det gjelder jordkabel har NVE gjort vurderinger av dette i konsesjonsbehandlingen, i avsnitt 11.2.3 i notatet Bakgrunn for vedtak av 24.6.2008, der vi konkluderer med at det ikke er grunnlag for å gi konsesjon for jordkabel. Kamouflerende tiltak på master vil kunne dempe de visuelle virkningene av kraftledningen.

Når det gjelder ny trasé for sjøkabel på nordsiden av Gossen til Nyhamna så er dette ikke et omsøkt alternativ. NVE ba om vurderinger av en slik trasé i e-post av 19.7.2007. Denne traséen er vurdert i forbindelse med planleggingen av vindkraftverket og de utførte vurderingene er oppsummert i notat av 20.7.2007 fra Jøsok Prosjekt AS. Oppsummert mener tiltakshaver at en trasé nord for Gossen er krevende å etablere på grunn av større dybder og alternativet er også dyrere enn en kabelløsning på land fra Småge til Nyhamna. Dette er grunnen til at en nordlig trasé ikke er omsøkt. NVE kan ikke se at det er fremkommet opplysninger som gjør en sjøkabelløsning nord for Gossen mer fordelaktig tatt i betraktning økte kostnader, og har ikke funnet grunn til å endre vårt vedtak om ilandføring ved Småge i tråd med omsøkt løsning.

4.8 Andre forhold

NVE konstaterer at Sandøy kommune v/ ordfører i brev av 18.8.2008 ber om at klagebehandlingen skjer så raskt som mulig av hensyn til berørte parter. Kommunen ber om at brevet følger klagesaken og at de holdes orientert om forventet fremdrift.

NVE konstaterer videre at Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal Natur og Ungdom i brev av 23.9.2008 til Olje- og energidepartementet og NVE støtter vedtakene som ble fattet 24.6.2008 for vindkraftverk i Møre og Romsdal.

5 NVEs oppsummering

NVE fattet den 24.6.2008 vedtak om å gi konsesjon til Havsul I AS om å bygge og drive Havsul I offshore vindkraftverk i Sandøy kommune og en 132 kV kraftoverføring fra vindkraftverket til Nyhamna transformatorstasjon i Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke. NVE kan ikke se at det er fremkommet nye vesentlige forhold i klagen som gjør at NVE vil omgjøre eller oppheve sitt vedtak av 24.6.2008.

NVE konstaterer at Sandøy kommune i brev av 18.8.2008 har tilkjennegitt sin fortsatt positive støtte til prosjektet.